

PATVIRTINTA
Tėkmės mokyklos
direktoriaus 2023 m.
rugpjūčio 29 d. įsakymu
Nr. V.38

„TĖKMĖS“ MOKYKLOS
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. „Tėkmės“ mokyklos (toliau - mokykla) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, mokyklos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokinių elgesio taisyklėmis, Mokymo sutartimi, darbuotojų pareigybių aprašymais, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

2. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų mokinių elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

3. Tvarkos aprašas nustato mokyklos direktoriaus, mokytojų, kitų mokyklos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiksmus kuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms aplinkoje.

4. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. visi mokyklos darbuotojai privalo reaguoti į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos

specialistas ar kitas personalo darbuotojas, mokinys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. veiksmy turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo prašančiųjų apie smurtą ir patyčias amžių ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ar pareigų;

5.4. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys turi gebėti tinkamai reaguoti smurto ar patyčių situacijoje.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui:

6.1.1. **žodinės patyčios** – pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios** – mušimas, spardymas, stumdymas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios** – socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, apkalbos ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios** – skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių, nuotraukų siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio tyčiojamas;

6.3. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. **Patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.5. **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, aptarnaujančio personalo darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

6.6. **Smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis

mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. **Smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. **Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, psichologas, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja mokyklos vaiko gerovės komisijos

pirmininkas kartu su psichologu, kurie kasmet:

9.1. atlieka mokyklos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano projektą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto smurto ir prevencijos ir intervencijos priemonių plano įgyvendinimą vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

9.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo, tėvų (globėjų, rūpintojų) mokymo smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais;

9.6. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovas kasmet analizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja psichologą ar vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos bei intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos darbuotojas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, aptarnaujančio personalo darbuotojas, mokinys reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

11.2. primena besityčiojančiam/skriaudėjui mokyklos elgesio taisykles;

11.3. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;

12. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologu, vaiko gerovės komisijos pirmininku, tėvais (globėjais, rūpintojais) ir informuoja apie pokyčius;

13. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie smurtą/patyčias:

13.1. kartu su psichologu, vaiko gerovės komisijos pirmininku imasi spręsti patyčių situaciją;

13.3. esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja mokyklos vaiko gerovės komisijos posėdį;

13.4. nedelsiant praneša mokyklos direktoriui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymą.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju,

skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase ir kt.), supažindina su to plano nevykdymo pasekmėmis, esant poreikiui veiksmų planą koreguoja;

14.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui;

14.3. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją.

15. Mokiniai pasityčiojus iš mokyklos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

16. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris imasi mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius teikiama švietimo pagalbos specialistų (psichologo, socialinio pedagogo) ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Mokyklos darbuotojai, mokytojai, mokiniai pasirašytinai supažindinami su šia tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.

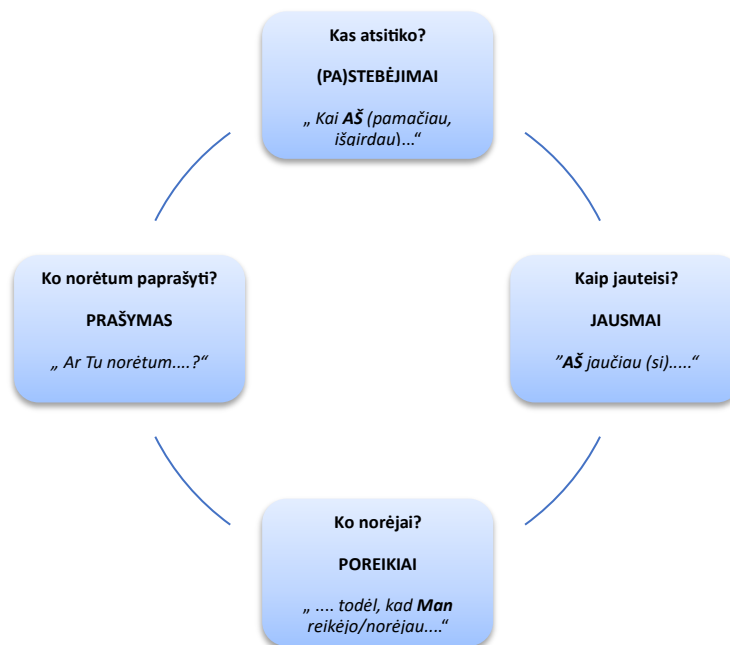
19. Tėvai su šios tvarkos aprašu supažindinami žinute el. paštu.

KONFLIKTŲ (TARP JŲ PATYČIŲ IR SMURTO) SPRENDIMŲ REMIANTIS NESMURTINĖS KOMUNIKACIJOS METODU PLANAS

Pagrindiniai NVC principai:

1. Stebėjimas be vertinimo – objektyviai įvardinti situaciją, nekritikuojant ir nežeminant kito žmogaus.
Pvz.: „Kai tu pakeli balsą, aš pastebiu, kad mano širdis pradeda stipriau plakti.“
2. Jausmų įvardijimas – aiškiai išreikšti, kaip jaučiamės dėl situacijos.
Pvz.: „Jaučiuosi išsigandęs ir sutrikęs, kai girdžiu pakeltą balsą.“
3. Poreikių suvokimas – įvardinti, kokie poreikiai slypi už mūsų jausmų.
Pvz.: „Man svarbus saugumo jausmas ir pagarbus bendravimas.“
4. Konkretus prašymas – aiškiai ir konstruktyviai išsakyti, ko norime.
Pvz.: „Ar galėtum pasakyti, kas tave neramina, ramesniu tonu?“

NESMURTINĖ KOMUNIKACIJA

„Tėkmės” mokyklos reagavimo į konfliktines situacijas tarp jų ir patyčias bei pagalbos joms forma

Data:									
Kas atsitiko?									
Dalyvis:					Dalyvis:				
Kviestas į NVC									
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Kas pastebėjo konfliktinę situaciją?					Kas moderavo sprendžiant konfliktą?				